

Lilita Svirževska

Koku un krūmu noteikšana ziemā

Saturs

Noteicēja „Koku un krūmu noteikšana ziemā” pagatavošanas un izmantošanas apraksts.....	3
Noteicēja „Koku un krūmu noteikšana ziemā” kartītes.....	7

**Noteicēja „Koku un krūmu noteikšana ziemā”
pagatavošanas un izmantošanas apraksts**

Izmantošanas mērķis: Radīt skolēniem interesi par tuvākajā apkārtnē augošajiem kokiem un krūmiem. Sniegt skolēniem zināšanas par koku un krūmu sugu atpazīšanu ziemā pēc zariem un pumpuriem.

Mērķauditorija: 1. – 7. klašu skolēni.

Metodiskā līdzekļa tapšanā atbalstu sniedza dr.paed. Daiga Kalniņa

Izmantošanas apraksts

Noteicēja kartītēs ir attēloti savvaļas un dekoratīvo koku un krūmu zari ar pumpuriem un doti augu nosaukumi latviešu, latīņu un krievu valodā. Ziemzaļiem augiem pie zariem ir arī lapas.

Katrs skolēns izgatavo noteicēju:

1. izgriež izdrukātas kartītes,
2. ar caurumotāju izveido caurumus kartīšu apakšējā daļā,
3. izver cauri aukliņu un sasien.

Lai noteicējs kalpotu pēc iespējas ilgāk, ieteicams to drukāt uz bieza papīra un pēc izgriešanas ielaminēt.

Noteicēju izmanto, lai uzzinātu tuvākajā apkārtnē augošo koku un krūmu nosaukumus, piemēram, dodoties ekskursijās dabā.

Ieteikumi skolotājiem

- Noteicēju var izmantot klasē, nosakot kokus un krūmus pēc iepriekš savāktiem koku un krūmu zariem. Daudz koku zaru var savākt, kad tiek veikta koku zaru apgriešana apstādījumos.
- Jaunāko klašu skolēniem dod mazāku skaitu kartīšu un arī zaru (pirmsskolas vecuma bērni arī tiek labi galā ar šo uzdevumu, ja tiek iedotas apmēram 10 kartītes un zari, to skaitā arī skujkoki).
- Var izmantot tikai tās kartītes, kas atbilst skolas tuvākajā apkārtnē augošajiem kokiem un krūmiem.
- Ja skolas apkārtnē atrodams kāds koks vai krūms, kurš nav iekļauts noteicējā, tā zars ieskenējams un izveidojama jauna kartīte, kas viegli pievienojama noteicējam.
- Noteicēja kartītes izmantojamas, lai mācītos grupēt un klasificēt pēc līdzīgām un atšķirīgām pazīmēm. Skolēni var pēc pumpuru novietojuma, to formas, krāsas un citām pazīmēm grupēt zarus un papildināt noteicēju ar tēzēm/ antitēzēm. Tas atvieglo koku un krūmu noteikšanu, ja kartīšu skaits ir liels (šķirstīšana līdzīgi kā bilžu grāmatā tad jau aizņem salīdzinoši ilgāku laiku nekā meklēšana pēc tēzes/ antitēzes).

- Izmantojot noteicēju, var izveidot tuvākās apkārtnes koku un krūmu zaru kolekciju. Skujkoku zariem var pievienot klāt arī čiekurus.

Noteicēja „Koku un krūmu noteikšana ziemā” kartītes

**Koku un
krūmu
noteikšana
ziemā**

Divdaivu ginks

Ginkgo biloba

**Гинк
двулопастный**

**Zviedrijas
kadiķis**

*Juniperus
communis*

**Можжевельник
обыкновенный**

Parastā egle

Picea abies

Ель европейская

Asā egle

Picea pungens

Ель колючая

Parastā priede

Pinus sylvestris

**Сосна
обыкновенная**

Eiropas lapegle

Larix decidua

Лиственница
европейская

Rietumu tūja

Thuja occidentalis

Туя западная

Mūžzaļais buksis

*Buxus
sempervirens*

Самшит
вечнозелёный

**Parastā
mahonija**

*Mahonia
aquifolium*

Магония
падуболистная

Eiropas segliņš

*Euonymus
europaea*

Бересклет
европейский

Fortina segliņš

Euonymus fortunea

Бересклет
Форчуна

Parastā apse

Populus tremula

Осина

Balzama apse

*Populus
balsamifera*

**Тополь
бальзамический**

Baltā apse

Populus alba

**Тополь
серебристый**

Trauslais vītols

Salix fragilis

Ива ломкая

Parastā goba

Ulmus glabra

Ильм

Parastā liepa

Tilia cordata

**Липа
мелколистная**

Parastais ozols

Quercus robur

**Дуб
обыкновенный**

Sarkanais ozols

Quercus rubra

Дуб красный

**Parastais
dīžskābardis**

Fagus sylvatica

Бук лесной

Āra bērzs

Betula pendula

Береза повислая

Baltalksnis

Alnus incana

Ольха серая

Melnalksnis

Alnus glutinosa

Ольха черная

Parastais ceriņš

Syringa vulgaris

**Сирень
обыкновенная**

Parastais osis

Fraxinus excelsior

**Ясень
обыкновенный**

Parastais ligustrs

Ligustrum vulgare

**Бирючнина
обыкновенная**

Parastā lazda

Corylus avellana

**Лещина
обыкновенная**

Mājas ābele

Malus domestica

**Яблоня
домашняя**

Parastā ieva

Padus avium

**Черемуха
обыкновенная**

**Parastais
pilādzis**

Sorbus aucuparia

**Рябина
обыкновенная**

Spožā klintene

Cotoneaster lucidus

**Кизильник
блестящий**

**Dammera
klintene**

*Cotoneaster
dammeri*

**Кизильник
Даммера**

Maijrozīte

Rosa spinosissima

Роза колючая

**Irbeņlapu
fizokarps**

*Physocarpus
opulifolius*

**Пузыреплодник
калинолистный**

Vārpainā korinte

Amelanchier spicata

Ирга колосистая

Parastā kļava

Acer platanoides

**Клен
платановидный**

Ošlapu kļava

Acer negundo

**Клен
ясенелистный**

Sudraba kļava

*Acer
saccharinum*

**Клён
серебристый**

**Tunberga
bārbele**

*Berberis
thunbergii*

**Барбарис
Тунберга**

**Parastā
zirgkastaņa**

*Aesculus
hippocastanum*

**Каштан конский
обыкновенный**

**Dzeltenā
zirgkastaņa**

Aesculus flava

**Каштан конский
желтый**

Melnais plūškoks

Sambucus nigra

Бузина чёрная

Parastā irbene

Viburnum opulus

**Калина
обыкновенная**

Strauta sniegoga

*Symphoricarpos
albus*

**Снежногодник
ручейный**

**Parastais
filadelfs**

*Philadelphus
coronaries*

**Чубушник
обыкновенный**

**Pabēru
smiltsērkšķis**

*Hippophaë
rhamnoides*

**Облепиха
крушиновая**

**Kokveida
karagāna**

*Caragana
arborescens*

**Карагана
древовидная**